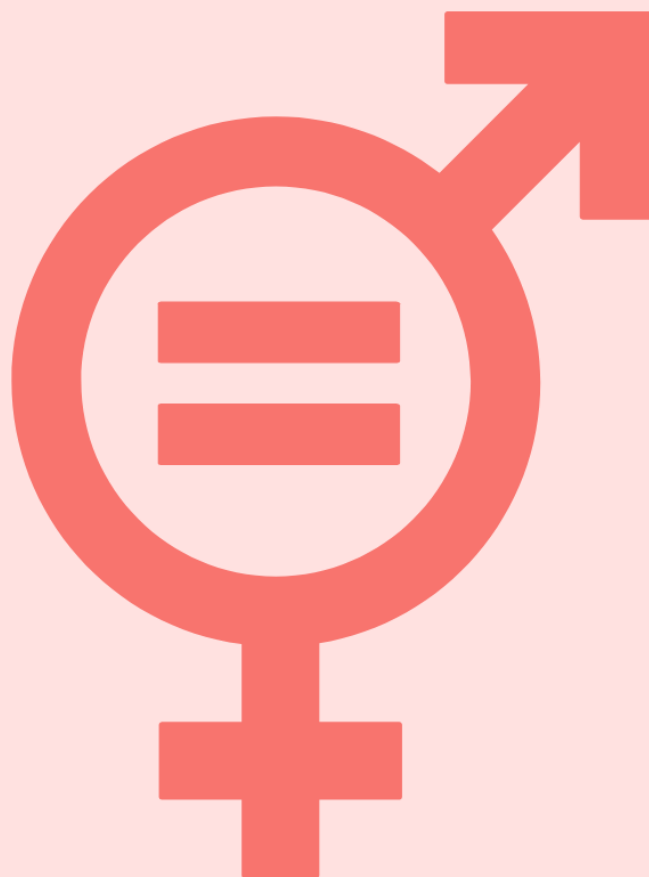

HUR JÄMSTÄLLT ÄR SUNDBYBERG?

En rapport inför 8 mars 2024

Inledning

Den 8 mars är det Internationella kvinnodagen. Runt om i världen uppmärksammas de systematiska orättvisor och den ojämställdhet som resulterar i kvinnors sämre livsvillkor. Det är en dag att uppmärksamma de orättvisor och normer som fortfarande finns mellan kvinnor och män, men också att fira de framgångar som gjorts.

För att kunna fortsätta bekämpa ojämställdheten måste vi ha kunskap om situationen där vi är idag. Därför tar Vänsterpartiet Sundbyberg årligen fram en rapport där vi tittar på jämställdheten i staden utifrån tre aspekter: i politiken, på jobbet och i hemmet.

Kartläggningen ger insyn i vissa specifika områden i staden och svarar inte uttömmande på hur jämställdheten i hela Sundbybergs stad ser ut.

Genomförande

Denna rapport grundar sig främst på representation mellan män och kvinnor. Statistik och data hämtas från kommunens hemsida samt Kolada. De siffror som är tillgängliga är endast baserad på två kön och därför är rapporten också skriven så.

Ett förtydligande vad gäller statistiken kring jämställdhet i politiken bör göras. I vissa fall har ett parti samma representant på flera olika poster. Denna representant har då räknats flera gånger. Om ett parti till exempel har en man i tre av sju nämnder så har det räknats som tre manliga representanter, även om det är en och samma man. Det samma gäller såklart om ett parti har en kvinna på flera poster. Flera av stadens bolag har samma styrelse, så kallad styrelseunion. Här har vi inte räknat styrelseledamöterna flera gånger utan det har räknats som en styrelse (till exempel Bredband och Stadsnät är två bolag, men har samma styrelse). Vi har därför räknat på sex bolagsstyrelser – Sundbybergs Stadshus AB, Fastighet AB Förvaltaren, Sundbybergs Stadsnät/Bredband, Lokalfastigheter i Sundbyberg, Sundbybergs Vatten och Avlopp samt Norrenergi AB.

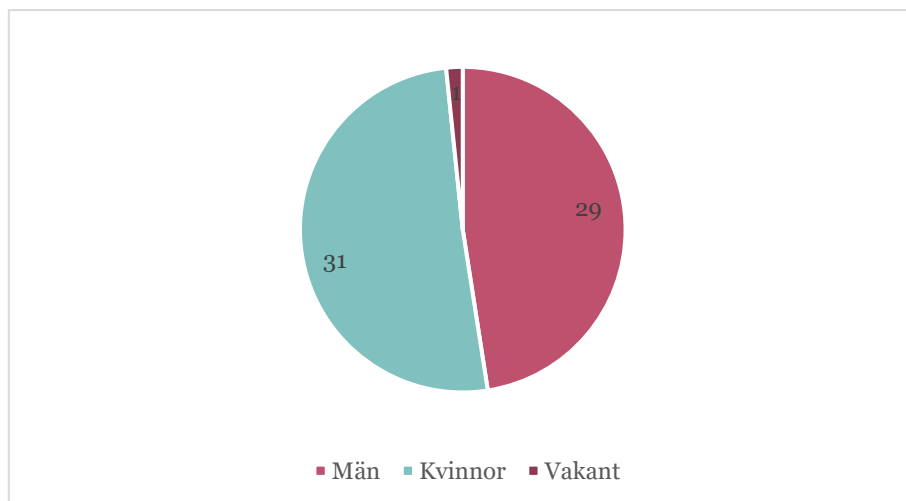
Jämställdhet i politiken

I kommunpolitiken är kommunfullmäktige det högst beslutande organet och också den instans som har mest inflytande. Även kommunstyrelsen och stadens facknämnder är viktiga instanser. I Sundbyberg finns det åtta facknämnder – Kommunstyrelsen, Äldrenämnden, Grundskole- & gymnasienämnden, Förskolenämnden, Kultur- & fritidsnämnden, Stadsmiljö- & trafiknämnden, Social- & arbetsmarknadsnämnden samt Byggnads- & tillståndsnämnden. Utöver det äger staden, eller är delägare i, bolag med politiskt tillsatta representanter i styrelserna.

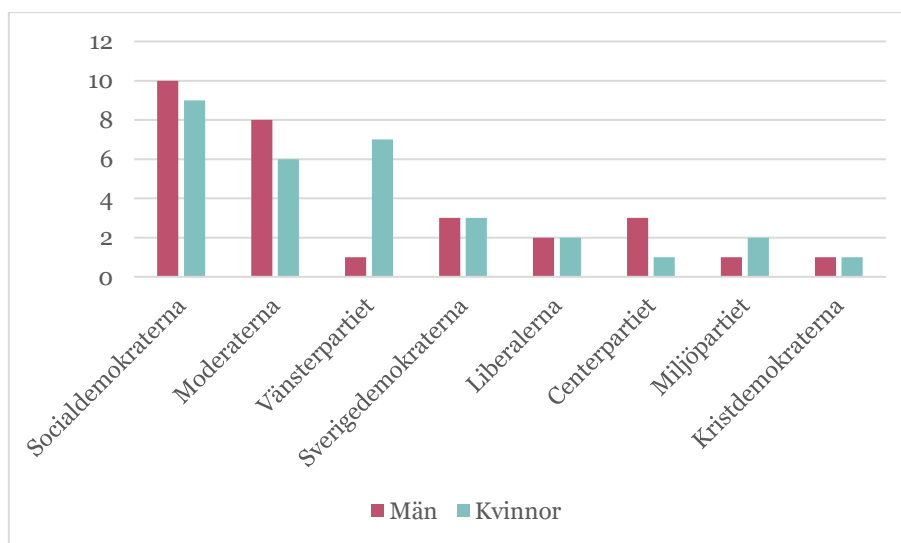
Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige i Sundbyberg består av 61 ledamöter från åtta partier. När rapporten skrivs finns en vakant plats för Kristdemokraterna därför baseras rapporten på 60 ledamöter. Av de 60 ordinarie ledamöterna är 29 män och 31 kvinnor. Det är första gången det är flest kvinnor i fullmäktige sedan 1970. För 2023 var siffrorna 32 män och 29 kvinnor. För 2022 var siffrorna 34 män och 27 kvinnor. En klar förbättring med andra ord. Samtliga partier har en någorlunda jämn fördelning mellan kvinnor och män. Endast Vänsterpartiet sticker ut där en man återfinnes bland de ordinarie, samtidigt som det är sju kvinnor.

Könsfördelning för antalet ordinarie ledamöter i kommunfullmäktige

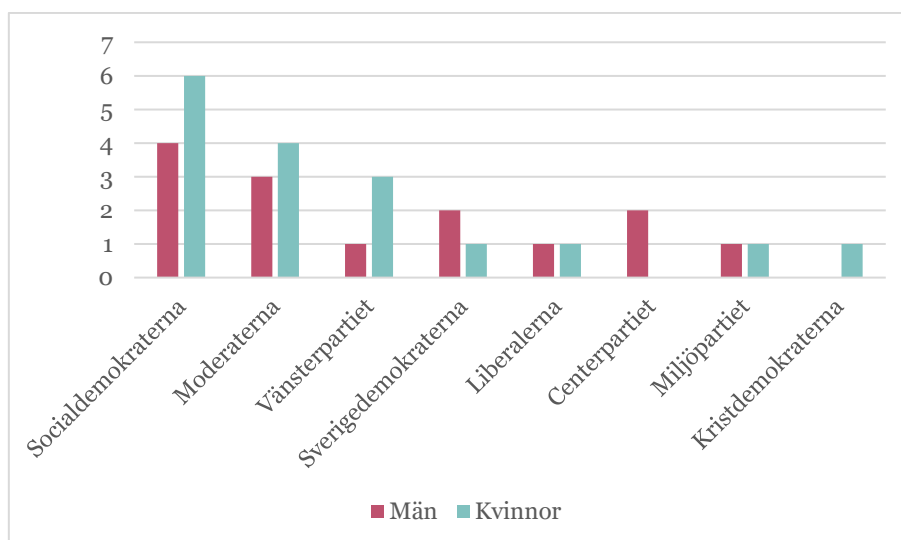
Könsfördelning för antalet ordinarie ledamöter i kommunfullmäktige per parti

Bland ersättarna ser siffrorna också mer balanserade ut jämfört med tidigare. Samtliga partier har behållit sin nivå eller gjort en förbättring. Vänsterpartiet som tidigare hade fyra kvinnor som ersättare har idag en man och tre kvinnor.

Totalt sett i Kommunfullmäktige finns det två partier som sticker ut åt var sitt håll. Vänsterpartiet har en överhängande andel kvinnor medan Centerpartiet har en övervägande andel män bland både ledamöter och ersättare.

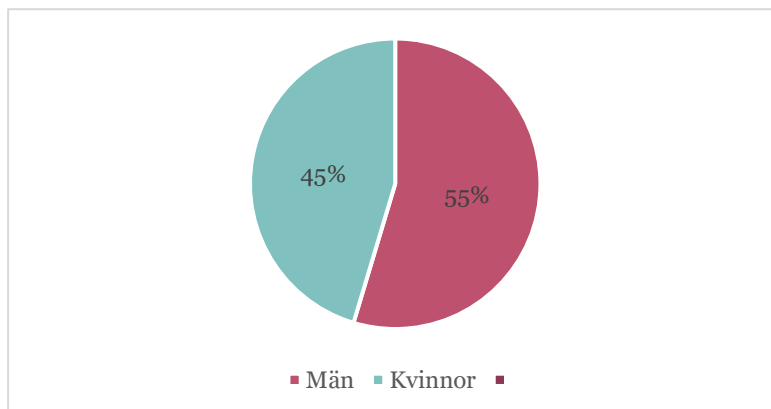
Könsfördelning för antalet ersättare i kommunfullmäktige

Nämnder

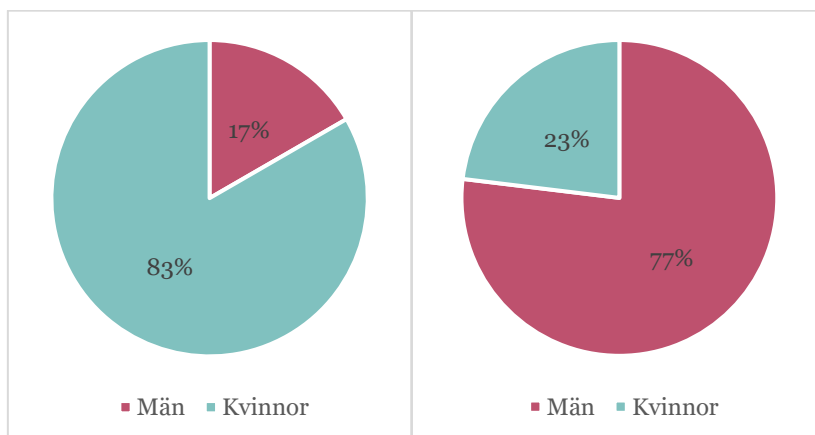
Av åtta nämndordförande är sex män och två kvinnor, samma uppsättning som för år 2022 och 2023. Med andra ord har ingen förändring ägt rum. Av alla ordinarie ledamöter i nämnderna är det totalt 53 män och 44 kvinnor. Det är en liten förbättring jämfört med tidigare år, då fördelningen var 58 män och 39 kvinnor. Förbättringen är också bättre jämfört med 2022.

Könsfördelning för ordinarie ledamöter representerade i stadens nämnder

Den minst jämställda nämnden är Äldrenämnden, där endast två av tolv ordinarie ledamöter är män. Tätt följt av Kommunstyrelsen, där det av 13 ordinarie ledamöter bara finns tre kvinnor, detta har sin grund i att samtliga åtta partiets gruppledare (partiernas främsta representant är män. Den mest jämställda nämnden är Social- och arbetsmarknadsnämnden med sex män och sex kvinnor som ordinarie ledamöter. Rapporten kan också konstatera att kvinnor har en högre representation gällande nämnder så som äldreomsorg och förskola, medan männen har en högre representation i byggnad och tillstånd samt stadsmiljö och trafik. Dock visar stadsmiljö och trafiknämnden på ett litet trendbrott där andelen kvinnor ökar som ordinarie ledamöter.

Könsfördelning för ordinarie ledamöter i Äldrenämnden (till vänster) respektive Kommunstyrelsen (till höger).

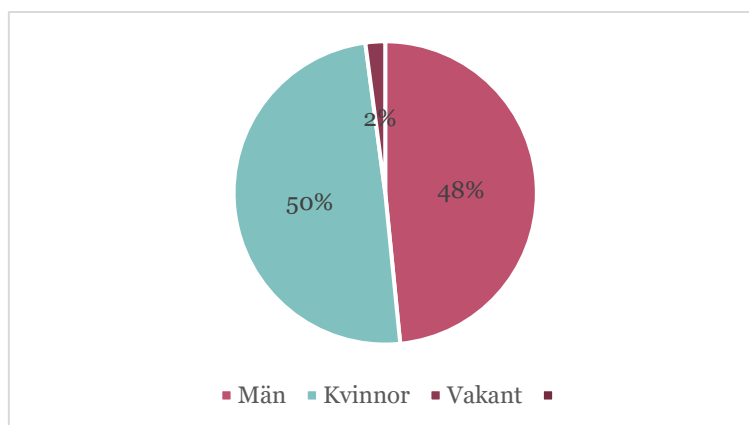
De flesta partierna har en någorlunda jämn fördelning mellan män och kvinnor bland sina ordinarie representanter i nämnderna. Störst obalans har Sverigedemokraterna med sju män och en kvinna som ordinarie. Den största förändringen från tidigare rapport (2023) står Vänsterpartiet för som går från att ha åtta män och sex kvinnor, till att i stället ha fem män och nio kvinnor.

Könsfördelning för ordinarie ledamöter representerade i stadens nämnder per parti

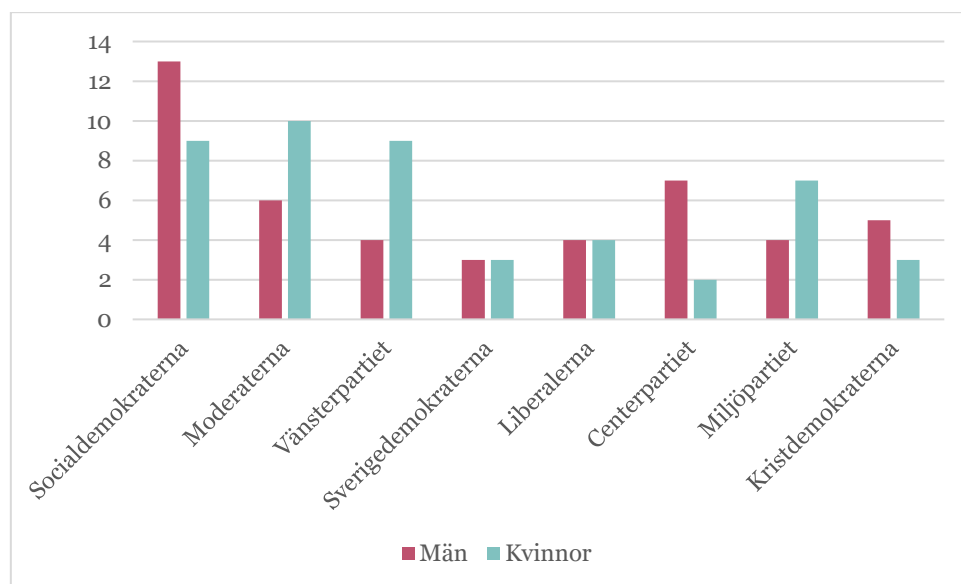

Bland ersättarna blir siffrorna lite annorlunda. Fördelningen mellan män och kvinnor är mer balanserad än bland de ordinarie ledamöterna. Moderaterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet sticker ut där andelen kvinnor överstiger andelen män. Till skillnad mot tidigare års jämförelser går det dock att konstatera att Moderaterna och Miljöpartiet ökat sin andel män medan Vänsterpartiet i stället ökat sin andel kvinnor.

Könsfördelning för ersättare representerade i stadens nämnder

Könsfördelning för ersättare representerade i stadens nämnder per parti

Slutsatsen kring summeringen av representationen i nämnderna med ordinarie och ersättare är att partierna har en mer jämställd representation. Även om skillnader mellan representation kring kön fortfarande visar sig finns det positiva tendenser som visar en förflyttning. Samtidigt är det några av partierna som sticker ut; Vänsterpartiet har en övervikt andel kvinnor och Centerpartiet och Sverigedemokraterna har en överhängande andel män.

Summering jämställdhet i politiken

Sammanfattningsvis kan årets rapport inför 8 mars konstatera att Sundbyberg blir alltmer jämställt i representationen i både Kommunfullmäktige och facknämnder. Sammanställer vi samtliga facknämnder och kommunfullmäktige (ordinarie ledamöter och ersättare) landar vi i en representation på 144 män och 137 kvinnor.

Det är siffror som visar en tydlig förändring inom politiken i Sundbyberg. Dock ska nämnas att män fortfarande innehar flest maktpositioner, så som gruppledare och nämndsordförande, inom politiken i staden.

Bolagen

Sämst med jämställdheten inom politiken är det i bolagskoncernen. Av 41 ordinarie ledamöter i de sex bolagsstyrelserna är 29 män och 12 kvinnor. I styrelsen för Stadshus AB är obalansen störst, där det inte finns någon kvinna bland de ordinarie ledamöterna. Den stora obalansen beror på att större delen av ordinarie ledamöter i styrelsen är gruppledare för de olika partierna och som tidigare konstaterats i rapporten är samtliga partiernas gruppledare män. Både

Sundbybergs Vatten och Avlopp (SAVAB) och Norrenergi (gäller Sundbybergs representanter, samtliga fem ordinarie ledamöter från Solna är dock män) har en helt balanserad representation

Könsfördelning för antalet ordinarie ledamöter i bolagen

På jobbet

I Sundbyberg är arbetslösheten (16-65 år) likt snittet i riket. Män respektive kvinnor hade en arbetslöshet om 6,3% vardera under 2023. Rikets motsvarande siffra är 6,5% för kvinnor och 6,3% för män. Trenden har utvecklats positivt de senaste åren då arbetslösheten befann sig på 7,3% för kvinnor och 7,8% för män under 2021.

Andelen heltidsarbetande månadsavlönade i % har siffrorna för män 2022 blivit något bättre (79%) jämfört med året innan (78%). Sett över en längre period kan man dock konstatera att även om andelen heltidsarbetande blivit något högre senaste åren, är det ändå en något lägre andel än 2019 då andelen var 81%. För kvinnorna i Sundbyberg har siffrorna varit stadigt på 75% under samma period med undantag 2021 då andelen var 76%.

Vad gäller sjukpenningtalet med antal utbetalda dagar per försäkrad kan man konstatera att kvinnornas sjukfrånvaro är betydligt högre än männens. Rapporten konstaterar en ökning för kvinnorna från 10,9% 2019 till 11,7% 2023 vilket dock är strax under riket (13,2%). För männen är utvecklingen snarlik, men på en lägre nivå där sjukfrånvaron ökat från 6,3% 2019 till 6,9% 2023. Även här strax under rikets snitt (7,3%). Det går också att konstatera att det är en större ökning gällande kvinnornas sjukfrånvaro och att gapet mellan kvinnor och mäns sjukfrånvaro således ökar.

I hemmet

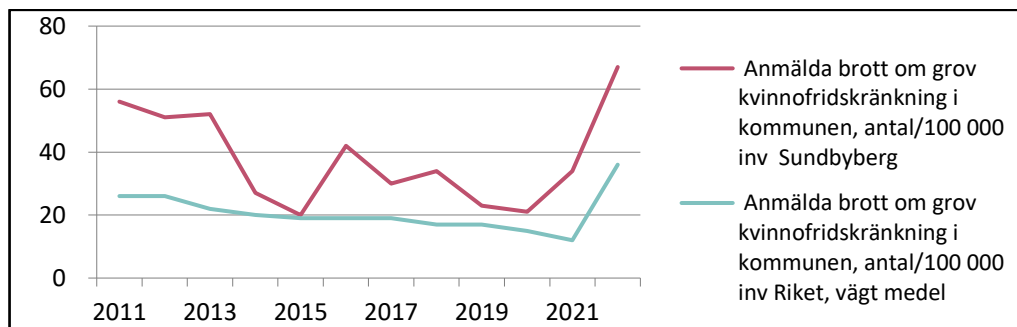
I Sundbybergstad tar kvinnor ut en större andel av föräldrapenningdagarna än män. Där kvinnorna står för 70,5% av uttaget medan männen tog ut 29,5% under 2023. Sundbyberg befinner sig strax under rikets jämförelsetal för mäns uttag av föräldrapenningdagar som är 30,9%. Över tid har uttaget av föräldrapenningdagar fluktuerat och inom Sundbybergs stad märktes en minskning av uttagna dagar av män under coronapandemin då uttaget gick från 29,6% 2019 till 27,8% 2020.

Även när det gäller tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) tar kvinnor i Sundbyberg ut en större andel. För 2023 var andelen 38,3% för männen och 61,7% för kvinnorna. Även gällande VAB är det en tydlig fluktuation i uttaget vilket gör det svårt att utläsa en trend. 2020 var andelen för männen som högst (39,6%) för att ha den sämsta noteringen 2022 (37,1%). För 2023 har andelen VAB som tas ut av män ökat till 38,3%. Sundbyberg ligger även här lite under snittet (38,6%) i hela riket.

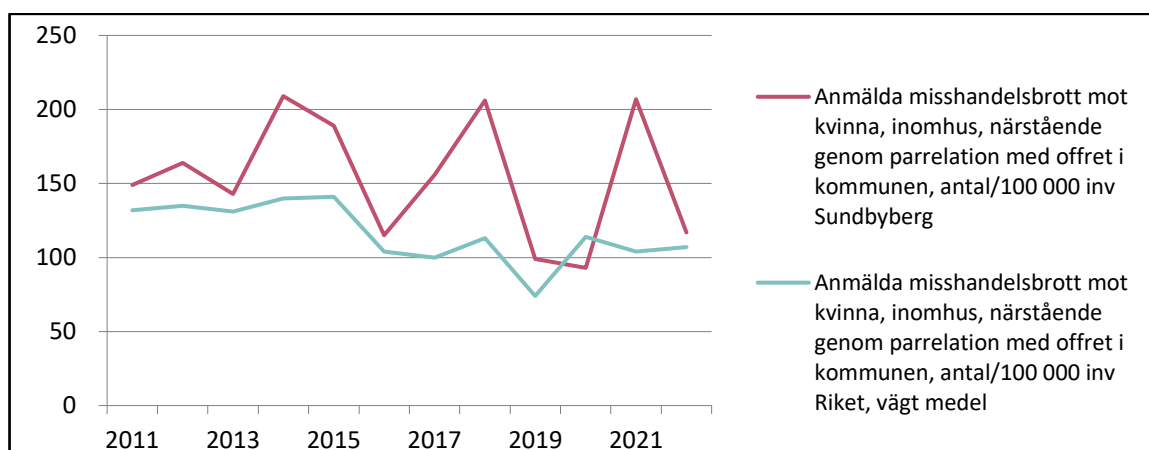
Sundbyberg har under lång tid legat högre än snittet i riket avseende grov kvinnofridskränkning. 2022, de senaste siffror som finns, är inte ett undantag. Antalet anmälda brott om grov kvinnofridskränkning i kommunen (antal/100 000 invånare) är 67. För riket är samma siffra 36. Ökningen är också en

dubbling jämfört med 2021 (34) och då var rikets motsvarande siffra 12. Detta innebär samtidigt att ökningen inte bara gäller Sundbyberg, utan att den skett i hela riket.

Sundbyberg fortsätter att ligga högre än riket och de senaste åren har det ökat kraftigt. Antalet anmälningar behöver inte betyda att antalet brott är större, men Sundbyberg sticker ut kraftigt mot snittet. Mörkertalet när det gäller dessa brott är samtidigt mycket stort.

Även antalet anmälda misshandelsbrott (antal/100 000 invånare) mot kvinnor i parrelation, (inomhus, närstående genom parrelation) ligger Sundbyberg över snittet för riket. För 2022 är siffran 117 jämfört med rikets 107. Här ser vi dock en kraftig minskning av antalet anmälda jämfört med 2021. För 2021 var siffran för Sundbyberg 207 och rikets siffra var 109. Mellan 2021 och 2022 syns en tydlig förändring i just Sundbyberg samtidigt som riket befinner sig på samma nivåer som tidigare. Totalt under en längre tid syns en svag nedåtgående trend gällande misshandelsbrott både i Sundbyberg och riket i stort.

Slutsatser

Sundbyberg stad är relativt jämställd när det gäller representation i nämnder och kommunfullmäktige, dock inte i kommunstyrelse och bolagskoncernen.

Den stora förändringen i representationen i stadens politiskt beslutande organ gäller kommunfullmäktige. Där årets kommunfullmäktige är den mest jämställda sedan 1970-talet.

Bolagskoncernen fortsätter dock att vara männens värld där det är en övervägande andel män som är ledamöter i bolagens styrelser. Något som rapporten också kan konstatera är att kvinnor har en fortsatt högre representation i nämnder som förskola och äldreomsorg, medan män är överrepresenterade i nämnder som rör stadsmiljö, byggnads och tillstånd.

Situationen på arbetsmarknaden visar sig i fortsatt skillnader mellan män och kvinnor. Rapporten kan konstatera en liten förbättring kopplad till arbetslöshet. Men samtidigt har skillnaderna mellan kvinnors och mäns sjukskrivningar ökat under de senaste åren. Kvinnor tar fortsättningsvis ut största delen av både föräldrapenningdagar och vård av sjukt barn.

Det som främst sticker ut i rapporten gäller trygghetsfrågorna. Sundbyberg har fortsatt höga siffror avseende grov kvinnofridskränkning och anmälan om misshandelsbrott mot kvinnor i jämförelse med resten av landet. Utsattheten och risken att utsättas för könsbaserat våld är det yttersta och allvarligaste tecknet på bristande jämställdhet.